

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3141/2019
23.09.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Божидара Вујичића, председника већа, Весне Субић и Јелице Бојанић Керкез, чланова већа, у парници тужиоца „High technologies group“ ДОО Београд – Земун, чији је пуномоћник Гвозден Отовић, адвокат из ..., против туженог АА из ..., кога заступа пуномоћник Радомир Спасојевић, адвокат из ..., ради дуга, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 7351/2017 од 27.02.2019. године, у седници већа од 23.09.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 7351/2017 од 27.02.2019. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Ваљеву П 754/17 од 28.09.2017. године, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да исплати тужиоцу износ од 40.000 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС, као неоснован. Одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да тужиоцу исплати 864.621,81 динар са законском затезном каматом на износ од 231.715,21 динар почев од 05.03.2017. године па до исплате, као неоснован. Одбијен је предлог тужиоца да се усвоји привремена мера којом би се забранило туженом отуђење његове покретне и непокретне имовине која се налази у ... у улици ... број ..., као неоснован. Тужилац је обавезан да туженом на име трошкова поступка исплати 224.250,00 динара у року од 15 дана по пријему пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 7351/2017 од 27.02.2019. године, потврђена је пресуда Основног суда у Ваљеву П 754/17 од 28.09.2017. године, а жалба тужиоца одбијена као неоснована.

Против правноснажне другостепене пресуде тужилац је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. ЗПП ("Службени гласник РС" бр. 72/11... 18/20), Врховни касациони суд је нашао да је тужиочева ревизија неоснована.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју овај суд пази по службеној дужности, а битне повреде поступка из члана 374. став 2. тач. 1. и 4. ЗПП на коју указује ревизија нису разлог за коришћење тог правног средства по члану 407. ЗПП, с тим што те повреде поступка нису ни учињене имајући у виду одредбе чл. 2. и 3. Закона о изменама и допунама Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 55/2014). У поступку пред другостепеним судом није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 355. став 3. и члана 8. ЗПП јер другостепена пресуда садржи образложење у складу са чланом 396. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, 10.10.1993. године је закључен уговор између тужиоца и самосталне алатничарске радње „ББ алатница“ ... чији је власник и оснивач тужени, по коме се тужени као продавац обавезао да изради и испоручи тужиоцу као купцу алате наведене у уговору, а уговорена је цена од тадашњих 30.000,00 динара и рок испоруке од 30 дана од ступања уговора на снагу уз уплату аванса од стране купца. Купац, овде тужилац, био је дужан да у року од 10 дана од потписа уговора sukcesивно до 30 дана од потписа уговора уплати 50% аванса од 30.000,00 динара колика је укупна вредност алата, а по члану 6. уговора продавац, овде тужени је био дужан да као гаранцију за примљени аванс купцу уручи 10 бланко потписаних акцептних налога. Записником од 28.07.1994. године уговорне стране су прецизирале своје обавезе у погледу реализације уговора, тако што се тужилац обавезао да на име аванса уплати 5.000,00 динара до 30.10.1994. године, а тужени да изврши своје обавезе израде алата. Том приликом се тужени обавезао и да ради обезбеђења аванса изда пет бланко акцептних налога. Тужилац је 12.08.1994. године на рачун фирме туженог уплатио 5.000,00 динара и доставио репроматеријал укупне вредности од 815,00 динара, а тужени је издао пет акцептних налога 10.08.1994. године. Тужени није испоручио тужиоцу алате у уговореном року, а тужилац је девет година касније 24.04.2003. године предао на реализацију акцептне налоге који нису реализовани због промењене законске форме. Странке су имале спор пред трговинским судом, па је по том основу тужени 23.07.2004. године на име повраћаја датог тужиоцу исплатио 8.885,00 динара.

Тужилац у овој парници од туженог потражује износ од 40.000 евра на име уговорне казне с обзиром да је међусобним уговором из 1993. године у члану 12. било уговорено да уколико продавац не испуни обавезу из уговора у року дужан је након истека још 10 дана од уговореног рока за сваки дан закашњења платити купцу казну у висини од 2% од вредности уговорене, а неиспоручене робе. Тражени износ је обрачунат применом наведене одредбе уговора за протекли период. Поред тога, тужилац од туженог потражује и износ од 861.621,81 динар сматрајући да пресудом која је у спору између њих донета од стране Трговинског суда у Београду 2003. године тужилац није у потпуности обештећен у погледу враћања уплаћеног аванса и репроматеријала. Нижестепени судови овако постављене тужбене захтеве одбијају као неосноване, нашавши да тужилац нема право на уговорену казну због тога што је дошло до раскида међусобног уговора обостраном кривицом, а што се тиче другог

потраживаног износа тужилац нема право на исти јер је кроз претходни поступак адекватно обештећен у условима када није постојала енормна инфлација.

Закон о облигационим односима у члану 270. став 1. прописује да поверилац и дужник могу уговорити да ће дужник платити повериоцу одређени новчани износ или прибавити неку другу материјалну корист ако не испуни своју обавезу или задоцни са њеним испуњењем (уговорна казна). Имајући у виду ту одредбу као и одредбу члана 273. произилази да се уговорна казна може уговорити за случај неиспуњења обавезе као и за случај када дужник задоцни са испуњењем обавезе. Основана разлика је садржана у члану 273. став 2. Закона по којој поверилац губи право да захтева испуњење обавезе ако је затражио исплату уговорне казне. У конкретном случају, с обзиром да је тужилац као поверилац тражио исплату уговорне казне произилази да је он пошао од чињенице да дужник (тужени) у овом случају није испунио своју обавезу, а што није ни спорно. Из одредбе члана 12. међусобног уговора из 2003. године произилази да је уговорна казна уговорена у случају да продавац – тужени не испуни обавезу из уговора у року, што указује да у конкретном случају и није била уговорена уговорна казна за случај неиспуњења обавезе. Са друге стране, правилно нижестепени судови налазе да је у конкретном случају од одлучујућег значаја питање кривице за раскид уговора односно за његово неиспуњење при чему не може бити спорно да је уговор раскинут не само захтевом за уговорну казну већ и потраживањем враћања датог по пресуди Трговинског суда из 2003. године. Ревизија је сагласна са ставом нижестепених судова, а који став прихвата и овај суд, да је питање кривице за раскид уговора односно питање његовог испуњења од стране уговорних страна везано за тумачење карактера записника од 28.07.1994. године који су међусобно сачиниле уговорне стране, а којим се допуњује уговор из 1993. године. Наиме, у основном уговору у члану 4. који се односи на рокове испоруке је прописано да је рок испоруке алата 30 дана од ступања уговора на снагу и уплату аванса из члана 5. за једну групу алата, а за другу 90 дана од ступања на снагу уговора и уплате аванса из члана 5. Чланом 5. је прописано да ће купац (тужилац) у року од 10 дана од потписа уговора сукцесивно до 30 дана од потписа уговора уплатити 50% износа из члана 30. тачка Ia укупне вредности алата као аванс (половина од 30.000,00 динара). Неспорно је да ниједна од уговорних страна од закључења уговора до сачињавања записника 28.07.1994. године није ништа урадила у погледу испуњавања својих обавеза, односно реализације уговора. У записнику од 28.07.1994. године, који по вољи уговарача представља допуну уговора из 1993. године је наведено да се утврђују нови рокови за реализацију обавеза из уговора из 1993. године и то члана 4. до када требају бити завршени сви алати тужилац преузима обавезу да о свом трошку набави потребне количине пластичне масе, а такође и да у року од седам дана уплати аванс од 5.000,00 динара чиме се сматра да је договор по том записнику ступио на снагу. Тужени има обавезу да до 20.08.1994. године изради алате који су појединачно наведени у том записнику. Основно спорно питање је да ли је одредбом тачке 3. записника којом је утврђена обавеза уплате аванса од 5.000,00 динара промењена ранија одредба из међусобног уговора – члана 5. о плаћању аванса у износу од 50% од уговорене цене радова. Нижестепени судови закључују да је на наведени начин ранији уговор само допуњен новом обавезом у погледу аванса од 5.000,00 динара, а да је ранија одредба о укупном авансу 50% вредности остала на снази. По мишљењу овог суда, а тумачењем тачке 7. записника у којој стоји да ће се записник сматрати допуном уговора и да ће све одредбе уговора које нису у складу са овим записником сматрати се неважећим, произилази да је правилно правно схватање нижестепених судова о карактеру

записника од 28.07.1994. године као допуни ранијег уговора, с тим да одредбе које нису измењене остају на снази јер нису супротне допуни записника. На овакав закључак упућује и чињеница да је авансом из уговора утврђена обавеза уплате половине вредности алата, а да је допуном записника скраћен рок уплате аванса али је и он смањен на 5.000,00 динара, па ако би се прихватио став тужιοца да је то укупна вредност аванса то би очигледно било нелогично имајући у виду и период од закључења уговора у коме тужени, како наводи у току поступка и доказује, предузео одређене радње на изради спорних алата. Када је заузет овакав став по основном спорном питању, онда произилази да у конкретном случају ни тужилац није извршио своју уговорну обавезу у погледу уплате аванса како је било прописано уговором, те да се отуда мора прихватити став нижестепених судова да је до раскида међусобног уговора дошло кривицом обе стране, односно због тога што ниједна страна своју обавезу из уговора није испунила, па у таквој ситуацији тужилац и нема право на уговорну казну. У таквој ситуацији и питање важности акцептних налога на чему ревизија инсистира, а што је тужени био дужан да изда као меру обезбеђења, није од одлучујућег значаја јер то не доводи у питање чињеницу да и тужилац своју обавезу из уговора у погледу уплате аванса у укупном уговореном износу није извршио.

Што се тиче потраживања накнаде штете, правилно нижестепени судови налазе да је тужилац у том погледу пресудом Трговинског суда у Београду од 1993. године адекватно обештећен, те да по истом основу не може потраживати други износ, а што чини овом парницом.

С обзиром да се ни осталим наводима из ревизије не доводи у сумњу основни закључак нижестепених судова о обостраној кривици за неиспуњење односно раскид уговора, то је и одлучено као у изреци на основу члана 414. став 1. ЗПП.

**Председник већа
судија
Божидар Вујичић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић